

Ilosenmäen tuulivoimahankkeen paikallistietokyselyn kooste

wpd Suomi Oy
Keilaranta 19
02510 Espoo
www.wpd.fi

Joni Viitala
Saara Pellikka

26.6.2025

Sisällysluettelo

1	Kyselyn taustaa	3
2	Paikallistietokyselyn toteutus	3
3	Taustatietoa vastaajista	4
4	Tulokset	5
4.1	Kohteiden tiedot	5
4.2	Tarkemmat huomiot teemoittain	8
4.2.1	<i>Havainnekuvaehdotus</i>	10
4.2.2	<i>Maisema</i>	10
4.2.3	<i>Luonto</i>	10
4.2.4	<i>Kulttuuriympäristö</i>	10
4.2.5	<i>Ulkoilu ja virkistys</i>	11
4.2.6	<i>Muuten erityinen paikka</i>	11
4.2.7	<i>Kunnostustarve</i>	11
5	Yhteenveto	11

1 Kyselyn taustaa

Ilosenmäen tuulivoimahankeen varhaisen vaiheen suunnittelussa hyödynnettiin paikallistietokyselyä, jolla kerättiin alueen asukailta ja maanomistajilta tietoa heille merkityksellistä paikoista hankealueella ja sen lähiseudulla. Kyselyssä kerättiin kokemuseräistä paikkatietoa muun muassa siitä, missä ihmiset liikkuvat, mitä maisemia arvostetaan ja missä sijaitsee kulttuuri- ja luontoarvoja. Tarkoituksena oli tuoda esiin hiljaista kokemuseräistä tietoa, jota ei välttämättä ole vielä noussut esiin hankkeen esisuunnitteluvaiheen selvityksissä. Tietoa yhdistetään erilaisiin kartta-aineistoihin, jotta voidaan paremmin ymmärtää, miten alueen merkitys ja tuulivoimarakentamisen tekniset edellytykset kohtaavat. Tällainen osallistaminen voi edistää sekä suunnittelun laatua että vuorovaikutusta sidosryhmien kanssa.

Ilosenmäen tuulivoimahanke sijaitsee Rautalammilla Pohjois-Savossa ja kattaa noin 2400 hehtaarin alueen. Suunnitteilla on enintään 22 tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus voi olla enimmillään 300 metriä. Paikallistietokysely tukee hankkeen varhaista vaihetta ennen ympäristövaikutusten arviointia, ja sen avulla voidaan tunnistaa sekä herkkiä kohteita että mahdollisia ristiriitoja ennakoivasti. Menetelmä edustaa uutta moniäänisempää ja paikkatietopohjaista suunnittelukulttuuria.

2 Paikallistietokyselyn toteutus

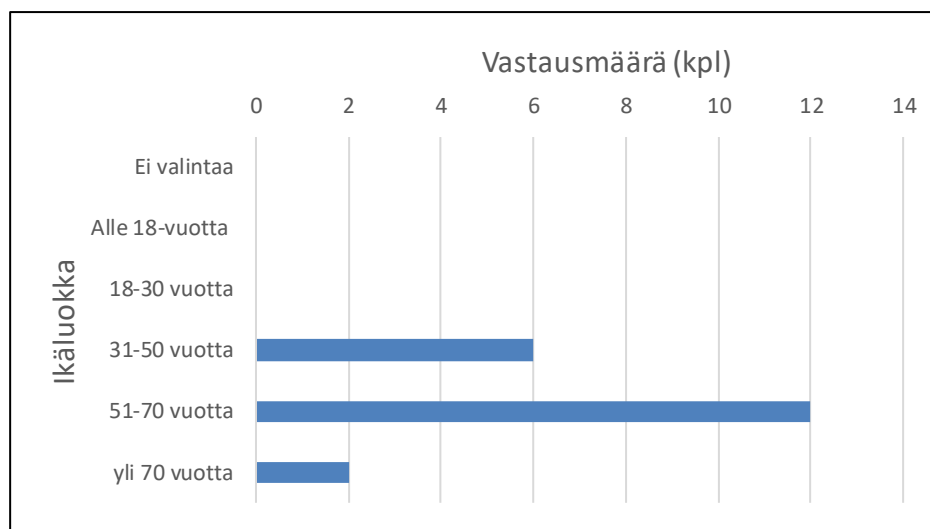
Ilosenmäen tuulivoimahankeen paikallistietokysely toteutettiin hankkeen esikartoitusvaiheessa tukemaan osallistavampaa hankekehitystä ja YVA-menettelyn asiantuntijoiden työtä. Kyselyllä pyrittiin tunnistamaan muun muassa alueen maisemallisia arvoja, luonto- ja kulttuurikohteita, virkistyskäyttöön liittyviä reittejä ja paikkoja sekä mahdollisia huolenaiheita hankkeeseen liittyen.

Kyselyssä pyydettiin vastaajan taustatietoja ikäryhmästä ja asumismuodosta sekä varsinaisia paikkatietoja ja sanallisia kuvauksia merkityksellisistä paikoista. Kysely oli avoin kaikille kiinnostuneille. Vastauksia kerättiin hankkeen kahdessa infotilaisuudessa 10.12.2024 sekä 27.3.2025 paperisella lomakkeella sekä hankkeen nettisivuilta ladattavalla sähköisellä vastauslomakkeella 5.2.-5.5.2025 välisenä aikana. Kyselyyn saatiin yhteensä 21 vastausta. Karttamerkintöjä saatiin yhteensä 83, joista julkisen yhteenvedon karttaan on sisällytetty 64. Yhteenvedoon ja karttamerkintöihin sisällytettiin myös ehdotuksia havainnekuvapaikoista, joita kerättiin erillisellä lomakkeella hankkeen asukastilaisuudessa.

Kyselyaineisto käsiteltiin luottamuksellisesti ja anonymisoitiin, eikä julkiseen yhteenvedoon sisällytetty yksityisyyttä tai luonnonsuojeluarvoja vaarantavia tietoja, tarkkoja koordinaattitietoja tai avovastauksia. Vastaukset teemoiteltiin laadullisesti ja paikkatiedot tuotettiin sähköiseen muotoon. Strukturoitu kysely helpotti kyselyyn vastaamista ja vastausten käsittelyä.

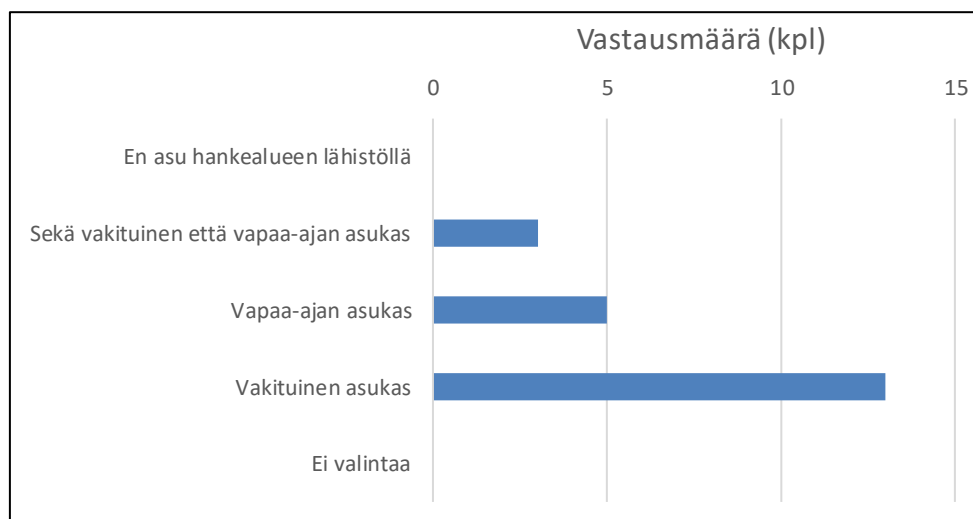
3 Taustatietoa vastaajista

Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma painottuu vanhempiin ikäryhmiin, kuten oheinen graafi (kuva 1) osoittaa. Suurin vastaajaryhmä oli 51–70-vuotiaat, joita oli 12 henkilöä, ja seuraavaksi eniten vastauksia saatiin 31–50-vuotiaiden ryhmästä, jossa oli kuusi vastaajaa. Yli 70-vuotiaita oli mukana kaksi, kun taas nuorempien ikäryhmien, eli alle 18-vuotiaiden ja 18–30-vuotiaiden, osalta vastaajia ei ollut lainkaan.

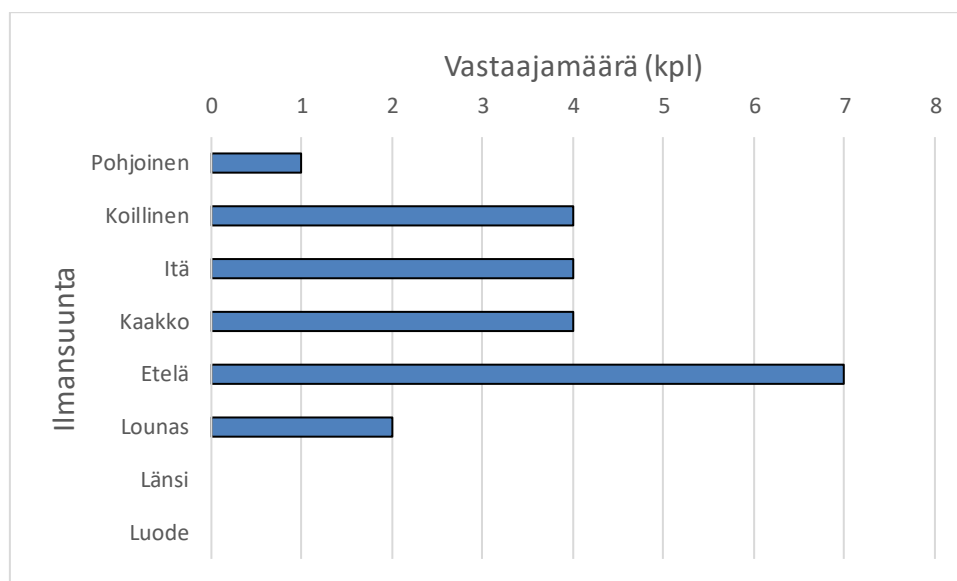
Kuva 1. Paikallistietokyselyyn vastanneiden ikäjakauma.

Kuvassa 2 esitetään kyselyyn vastanneiden asumismuoto hankealueen seudulla. Suurin osa vastaajista, yhteensä 13 henkilöä, ilmoitti olevansa vakituisia asukkaita alueella. Vapaa-ajan asukkaita oli viisi, ja sekä vakituksina että vapaa-ajan asukkaina alueella asuvia oli kolme.

Kuva 2. Vastanneiden asumismuoto hankealueen seudulla.

Kuvassa 3 esitetään kyselyyn vastanneiden henkilöiden vakituisen asunnon tai vapaa-ajan asunnon sijainti suhteessa tuulivoiman hankealueeseen eri ilmansuuntien mukaan. Suurin osa vastaajista (seitsemän henkilöä) ilmoitti asuvansa hankealueen eteläpuolella. Koillisesta, idästä ja kaakosta oli kullakin neljä vastaajaa, lounaasta kaksi, kun taas pohjoisesta yksi.

Kuva 3. Vakituisen asunnon tai vapaa-ajan asunnon sijainti tuulivoiman hankealueesta.

4 Tulokset

4.1 Kohteiden tiedot

Alla olevaan taulukkoon on koottu teemoittain kyselyssä esiin nousseet arvokkaat paikat ja alueet.

Taulukko 1. Jäsennelty kohdetaulukko kyselyn vastauksista.

Kohde nro	Teema	Paikka	Vastaus-määrä
1	Havainnekuvaehdotus	Häkkilän silta	1
2	Havainnekuvaehdotus	Hämeenniemen länsiranta	1
3	Havainnekuvaehdotus	Kalajanvuori	1
4	Havainnekuvaehdotus	Kinonlahti	1
5	Havainnekuvaehdotus	Loukkuvuori	1
6	Havainnekuvaehdotus	Mäkisaari	1
7	Havainnekuvaehdotus	Iso Pyysalo	1
8	Kulttuuriympäristö	Hankealue, Mikkellammet	1
9	Kulttuuriympäristö	Hankealue, Mikkelmäki ja Mikkellammet	1
10	Kulttuuriympäristö	Etelä-Konneveden kansallispuisto	1
11	Kulttuuriympäristö	Häähninmäen näköalatorni	1
12	Kulttuuriympäristö	Myhinpää-Häkkilä-Savonjoki -alue	1
13	Kulttuuriympäristö	Hankealue, Oinassuo	1
14	Kunnostustarve	Hankealue, Mikkellammet	1

15	Kunnostustarve	Hankealue, Oinassuo	1
16	Kunnostustarve	Säkinmäen korsu ja venevaja	1
17	Luonto	Salattu tieto	1
18	Luonto	Mujupuro	1
19	Luonto	Salattu tieto	1
20	Luonto	Salattu tieto	2
21	Luonto	Hankealue, Iso Siimarinmäen Natura 2000 luon- nonsuojelualue	3
22	Luonto	Hankealue ja sen lähiympäristö yleisesti	1
23	Luonto	Salattu tieto	3
24	Luonto	Salattu tieto	1
25	Luonto	Salattu tieto	1
26	Luonto	Konnevesi-Kalaja-Niinivuori Natura 2000 -luon- nonsuojelualue	3
27	Luonto	Hankealue, linnuston muuttoreitit	1
28	Luonto	Salattu tieto	1
29	Luonto	Etelä-Konneveden kansallispuisto yleisesti	5
30	Luonto	Salattu tieto	1
31	Luonto	Hankealue ja sen lähiympäristö yleisesti. Luon- non ydinaluumerkintä ja lajistoa monipuolisesti (mm. hirvieläimiä, metsäkanalintuja)	3
32	Luonto	Oinasjärvi	1
33	Luonto	Hankealue, Oinassuo	1
34	Luonto	Hankealue, Mikkelmäki ja Mikkellammet ylei- sesti	1
35	Luonto	Salattu tieto	1
36	Luonto	Salattu tieto	1
37	Luonto	Hankealue, Pieni Mujumäki	1
38	Luonto	Salattu tieto	1
39	Luonto	Pohjois-Savon monimuotoisuuskeskittymä	1
40	Maisema	Säkinmäki	1
41	Maisema	Armisvesi	3
42	Maisema	Etelä-Konneveden kansallispuisto	6
43	Maisema	Salattu tieto	1
44	Maisema	Hankealue ja sen lähiympäristö yleisesti	1
45	Maisema	Mujupuro, metsälakikohde	1
46	Maisema	Häkkilän silta	1
47	Maisema	Konnevesi (järvi)	1
48	Maisema	Hankealue, Mikkelmäki ja Mikkellammet	3
49	Maisema	Iso-Säyneinen	1
50	Maisema	Salattu tieto	1
51	Maisema	Säkinmäki	1
52	Maisema	Hankealue, Pieni Mujumäki	1
53	Maisema	Salattu tieto	1
54	Maisema	Salattu tieto	1

55	Maisema	Hankealue, Töyrikalliot	1
56	Maisema	Vahvasen järvi ja rannat	1
57	Maisema	Heiskanniemi	1
58	Maisema	Etelä-Konneveden kansallispuiston saaret	1
59	Maisema	Kalajanvuori	2
60	Maisema	Häkkilä	1
61	Muuten erityinen	Armisvesi	2
62	Muuten erityinen	Konnekoski, Rautalampi	1
63	Muuten erityinen	Iso Pyysalon saari ja hiekkaranta	1
64	Muuten erityinen	Lammassalon saari ja hiekkaranta	1
65	Muuten erityinen	Hankealue ja sen lähiympäristö yleisesti	2
66	Muuten erityinen	Mikkelmäki	1
67	Muuten erityinen	Salattu tieto	1
68	Muuten erityinen	Salattu tieto	1
69	Muuten erityinen	Salattu tieto	1
70	Muuten erityinen	Salattu tieto	1
71	Muuten erityinen	Säkinmäki	1
72	Ulkoilu/virkistys	Etelä-Konneveden kansallispuisto	5
73	Ulkoilu/virkistys	Hankealue ja sen lähiympäristö yleisesti	5
74	Ulkoilu/virkistys	Häähninmäen ulkoilualue	2
75	Ulkoilu/virkistys	Hankealue, Mikkelmäki ja Mikkellammet	3
76	Ulkoilu/virkistys	Oinasjärven ympäristö	1
77	Ulkoilu/virkistys	Vahvanen	1
78	Ulkoilu/virkistys	Kaiturin laavu	1
79	Ulkoilu/virkistys	Säkinmäki	1
80	Ulkoilu/virkistys	Pitkäjärven polku, Myhinpää	1
81	Ulkoilu/virkistys	Vahvavuori	1
82	Ulkoilu/virkistys	Vahvasen idänpuoleinen ympäristö	1
83	Ulkoilu/virkistys	Iso Siimarinmäen luonnonsuojelualue	1

Kyselyn vastauksista nousee esiin monipuolinen kirjo paikallisesti merkityksellisiä kohteita sekä niihin liittyviä arvoja ja huolenaiheita. Vastauksia eri teemoihin saatiin seuraavasti:

- Luonto (23 vastausta)
- Maisema (21 vastausta)
- Ulkoilu ja virkistys (12 vastausta)
- Muuten erityinen (11 vastausta)
- Havainnekuvaehdotus (7 vastausta)
- Kulttuuriympäristö (6 vastausta)
- Kunnostustarve (3 vastausta)

Yleisimmin mainitut teemat liittyvät luonnonympäristöön ja sen maisemallisiin arvoihin, joilla on päällekkäisyyksinä useita samojen alueiden kohteita. Myös ulkoilu ja virkistys ovat tärkeitä. Eniten

mainittuja alueita olivat muun muassa hankealue yleisesti, Etelä-Konneveden kansallispuisto, Mikkelmäki ja Mikkellammet sekä Säkinmäki.

Vastauksista käy ilmi, että monet kohteet mainittiin erillisinä paikkoina, vaikka ne sijaitsivat lähellä tai kuuluivat samaan laajempaan aluekokonaisuuteen. Tämä kertoo siitä, että kullakin paikalla on vastaajien mielissä oma, erityinen sisältönsä ja merkityksensä. Usein nämä yksittäiset paikat ovat mainittu siksi, että ne:

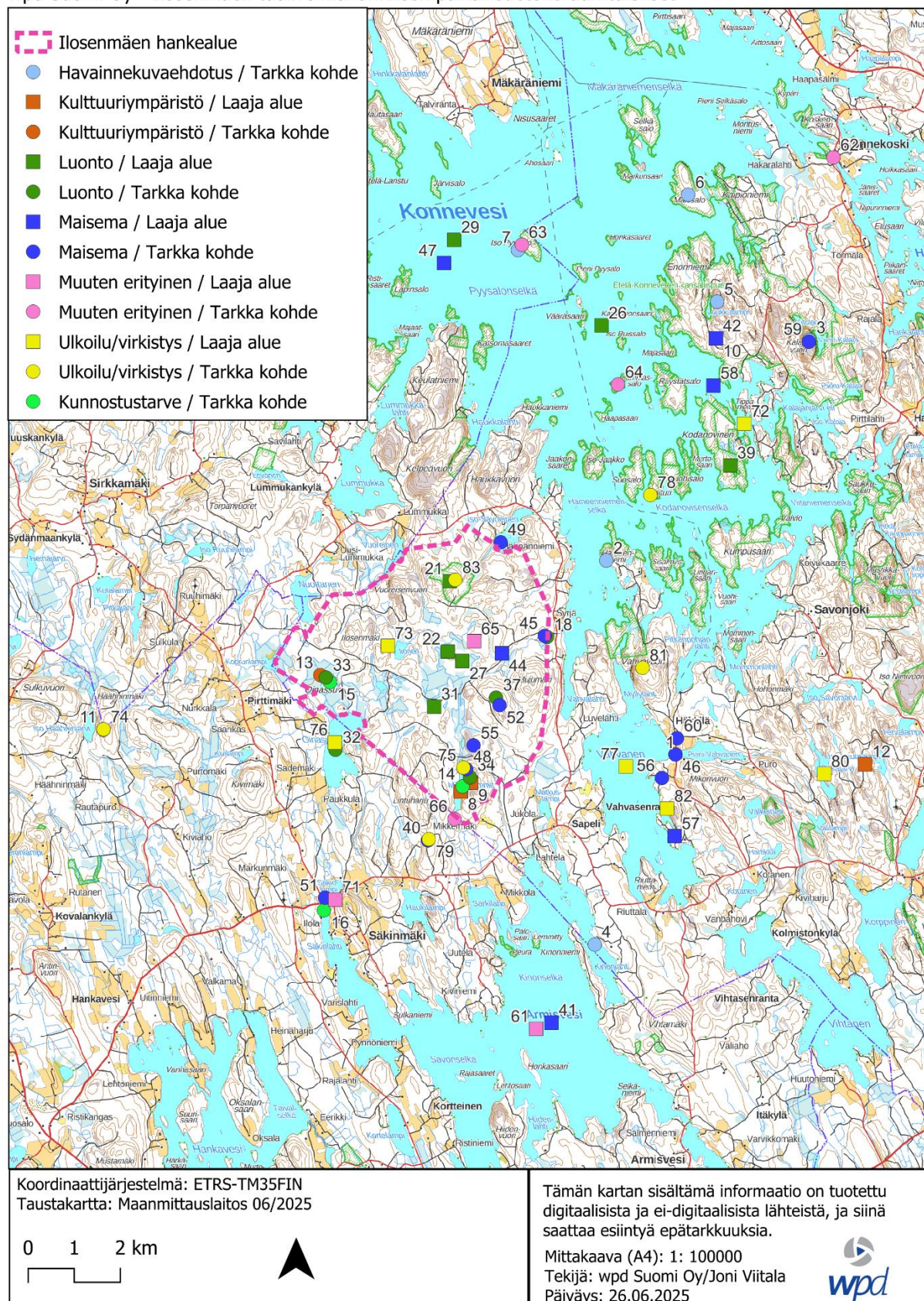
- sisältävät tiettyjä luontotekijöitä (esimerkiksi uhanalaista lajistoa, maisemallisesti vaikuttavia kohteita tai ekologisesti arvokkaita elinympäristöjä),
- ovat sidoksissa tarinoihin ja perinteisiin (paikalliset tarinat, suvun muistot, yksittäiset tapahtumat),
- tai kantavat henkilökohtaista merkitystä vastaajalle (esim. entisajan muistot, tärkeä retkikohde, hiljentymispaikka).

Esimerkiksi Etelä-Konneveden kansallispuisto, Etelä-Konnevesi ja Konnevesi-Kalaja-Niinivuori-Natura-alue voivat kaikki kuulua samaan aluekokonaisuuteen, mutta niiden maininta erillisinä kohteina kuvastaa vastaajien tapaa hahmottaa ympäristöä, ei vain karttakoordinaattien mukaan, vaan kokemuksellisesti ja sisällöllisesti. Tällaiset paikat eivät ole pelkkiä sijainteja, vaan kokonaisuuksia, joilla on kertomus. Tämä monikerroksisuus korostaa sen merkitystä, että paikkoja tarkastellaan paitsi ekologisina ja fyysisinä alueina, myös identiteetin, tarinoiden ja kokemusten kautta.

4.2 Tarkemmat huomiot teemoittain

Paikallistietokyselyn tulokset on koottu oheiseen karttaan (kuva 5). Keskeisinä elementteinä kartalla on kyselyn vastausten luokitukset, jotka lisäksi määritellään joko maantieteellisesti tarkkoihin kohteisiin (pyöreä symboli) tai laajempiin alueisiin (neliö symboli). Jokaisella symbolimerkinnällä on oman teemansa mukainen arvo tai merkitys, mitä kuvailtiin kyselyn avovastauskohdassa. Lisäksi kartalla on Ilosenmäen hankealue vaaleanpunaisella katkoviivalla hahmottamassa aluetta, minne tuulivoimahanketta suunnitellaan. Iso osa merkityksellisistä paikoista sijoittuu hankealueen sisälle tai sen läheisyyteen. Tämä kertoo, että alue koetaan tärkeäksi paikallistasolla, erityisesti ulkoilun, maiseman, luonnon ja virkistysten näkökulmista. Hankealueen ulkopuoliset merkinnät painottuivat hankkeesta katsottuna pohjois-itä-etelä-akselille.

wpd Suomi Oy - Ilosenmäen tuulivoimahankkeen paikallistietokeruun tulokset

Kuva 4. Ilosenmäen tuulivoimahankkeen paikallistietokyselyn tulokset kartalla (salatut tiedot poistettu).

4.2.1 Havainnekuvaehdotus

Havainnekuvaehdotuksia kerättiin Ilosenmäen hankkeen asukastilaisuudessa 10.12.2024 erillisellä lomakkeella. Havainnekuvien avulla tuulivoimaloiden maisemavaikutuksia maisemaan voidaan arvioida konkreettisemmin. Toivottuja näkymäpaikkoja havainnekuville olivat erityisesti alueen korkeimmat maastonkohdat kuten Kalajanvuori, Loukkuvuori ja Mäkisaari. Järvien rannat korostuivat erityisesti Konneveden rannoilta. Ehdotuksissa mainittiin tiettyjä yksittäisiä paikkoja, kuten näköalapaikkoja.

4.2.2 Maisema

Kartan tumman sinisiä merkintöjä löytyy erityisesti koillisessa Etelä-Konneveden vesistön ja kansallispuiston luontoreittien läheisyydessä. Itäisissä merkinnöissä painottuivat vapaa-ajan asuntojen vesistömaisema hankealueen suuntaan sekä Häkkilän vanha tupa ja Häkkilän silta. Muutama yksittäinen hankealueen ulkopuolinen maisemamerkintä on myös Armisvedellä, Säkin mäellä ja Iso-Säyneisen järviympäristössä. Hankealueen sisällä sijaitsee useita maisemallisia luontokohdemainintoja kuten metsälakikohde, erämaalammet, Pieni Mujumäki, Töyrikalliot sekä Mikkelmäki ja Mikkellammet. Alueen maisema on paikallisille keskeinen osa kokemuksellista ympäristöä. Huolta maiseman muuttumisesta herätti etenkin tuulivoimaloiden mahdollinen näkyminen näköalapaikoille, kulttuurillisesti tärkeille paikoille, pihamaille sekä avonaisiin maastoihin, kuten järville. Tämän arvioitiin myös vaikuttavan asuntojen arvonmääritykseen.

4.2.3 Luonto

Kartalle merkityt vihreät symbolit liittyvät luontoarvoihin. Kohdetaulukosta sekä kartasta on poistettu vastauksissa mainitut salassa pidettävät tai muutoin herkäät luontolajit kuten kalasääski, kaakuri, huuhkaja, liito-orava ja suurpetolajit. Luontoaiheisissa vastauksissa korostui alueen eläimistö, luontotyytit sekä erämaisuus. Esimerkkimainintoja hankealueen sisällä olevista useista kohteista mainittakoon Mujupuron metsälakikohde ja Oinassuon sekä Mikkellampien ympäristö. Lisäksi vastauksissa mainittiin mm. hirvieläimet ja metsäkanalinnut. Myös lähiseudun metsät, soistumat ja pienvedet sekä Etelä-Konneveden kansallispuisto koettiin tärkeiksi luontokohteiksi. Natura-alueet, muut luonnonsuojelualueet ja kansallispuisto sisältävät uhanalaisia lajeja sekä yleisesti monimuotoista luontoa. Luonnon monimuotoisuutta, hiljaisuutta ja mahdollista luonnontilaisuutta pidettiin arvokkaana.

4.2.4 Kulttuuriympäristö

Vastauksissa tuotiin esiin kulttuurillisesti merkittäviksi koettuja paikkoja (kartan oranssit symbolit) ja muuten erityisiä kohteita (vaaleanpunaiset symbolit). Hankealueen sisällä Mikkelmäki ja Mikkellammet sekä Oinassuo mainittiin virkistyskohteina, ja sen ulkopuolella mm. Etelä-Konneveden kansallispuisto, Myhinpää-Häkkilä-Savonjoen kulttuurillisesti arvokkaat alueet ja maisemareitit sekä Häähninmäen näköalatorni. Vastauksissa painottui erityisesti alueen kulttuurillisesti arvokas luontomaisema osana alueen identiteettiä. Vastauksissa esiintyi huoli siitä, että tuulivoimaloiden rakentaminen voisi heikentää kulttuuriympäristön eheyttä ja maisemallista luonnetta.

4.2.5 Ulkoilu ja virkistys

Vastaajat kuvasivat käyttävänsä aluetta monenlaiseen virkistykseen ja ulkoiluun kuten retkeilyyn, melontaan, hiihtoon, metsästyksen, kalastukseen, marjastukseen, koiran ulkoilutukseen ja maiseman katseluun. Virkistyskohteita tunnistettiin etenkin hankealueelta sekä Etelä-Konneveden kansallispuistosta, ja alueiden rauhallisuus, nostettiin esiin virkistysarvoa lisäävinä tekijöinä. Muita kohteita lähiseudulla mainittakoon mm. idässä Häähniemäen ulkoilualue, Kaiturin laavu, Pitkäjärven polku, Vahvasen itärannan metsät, Ahonmäen alue sekä Vahvasen järvi ja Vahvavuori. Huolena nousi esiin, että tuulivoimalat, rakennustyöt ja tiestön lisääntyminen ja heikentäisivät virkistyskoke-
musta tai luontomatkailumahdollisuuksia.

4.2.6 Muuten erityinen paikka

Vastaajat nimesivät myös useita paikkoja, jotka koettiin henkilökohtaisesti tai yhteisöllisesti erityisiksi. Erityisesti vanhat torppa- ja tilasijainnit, sekä vapaa-ajan asuntojen sijainnit nostettiin esille teeman vastauksissa. Karttaan ei ole sisällytetty julkisesti esitettäväksi tällaisia merkintöjä, jotka voisivat vaarantaa vastaajien anonymiteetin. Muita erityisiä paikkoja olivat esimerkiksi saaret, kuten Pyysalon ja Lammassalon hiekkarannat, Konnekoski, Armisvesi sekä hankealue ja lähiympäristö yleisesti. Paikat liittyivät mm. hiljentymiseen tai luontohavaintoihin, sekä sisälsivät muistoja tai perinnetietoa.

4.2.7 Kunnostustarve

Kyselyssä pyrittiin löytämään paikkoja, jotka vastaajien mielestä kaipaisivat kunnostusta tai hoitoa. Vaalean vihreitä ympyröitä merkattiin kartalle kolme kappaletta. Hankealueen sisältä mainittiin Mikkellampien ympäristö ja Oinassuo. Lähiseudulta hankealueen ulkopuolelta mainittiin Säkinmäen korsu ja venevaja. Nämä sekä muiden teemojen avovastaukset antoivat arvokasta tietoa mahdollisista kunnostustarvekohteista hankkeen jatkosuunnittelua varten esimerkiksi tuulivoimahankkeen vaikutusten kompensoimiseksi.

5 Yhteenveto

Paikallistietokysely tarjosi kokemuseräistä ja paikkasidonnaista tietoa Ilosenmäen tuulivoimahankkeen jatkosuunnitteluun sekä tukemaan YVA-selvitysten laadintaa ja sidosryhmävuorovaikutusta. Alueella on tärkeä merkitys paikallisille niin maiseman, luonnon monimuotoisuuden kuin virkistyskäytönkin näkökulmista. Vastauksissa näkyi myös huoli hankkeen vaikutuksista. Kysely toi esiin monipuolisia paikkatietomerkintöjä, jotka täydentävät hankkeen tietopohjaa. Vastaukset tarjoavat suunnittelijoille näkökulmia siihen, mitä paikalliset alueessa arvostavat. Vastaukset korostavat hankkeessa tehtävien YVA-selvitysten merkitystä, jotta muun muassa hankkeen maisema- ja luontovaikutukset selvitetään riittävän tarkasti ennen päätöksentekoa.